

***АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА***

ИЗВЈЕШТАЈ
О БАНКАРСКОМ СИСТЕМУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
30.06.1999.

Бања Лука, септембар 1999. године

САДРЖАЈ

I УВОД

II ПОСЛОВАЊЕ БАНАКА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

1. Општи подаци

1.1. Кадрови

2. Финансијски показатељи пословања банака

2.1. Биланс стања

2.1.1. Квалитет активе

2.1.2. Капитал

2.2. Биланс прихода и расхода

III ЗАКЉУЧАК

ПРИЛОЗИ

I УВОД

Процес реформе банкарског система, започет доношењем Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске, 31.03.1998.године, настављен је и у току 1999.године.

Слиједећи концепт реформе донесен је и нови Закон о банкама (15.07.1999.) чиме је створен законски оквир за успостављање банкарског система Републике Српске по међународним стандардима. Основна промјена у новом Закону о банкама односи се на повећан минимални износ оснивачког капитала банке са 1.500.000 \$ на 5.000.000 КМ. Затим, у Закону је јасно назначена велика улога и одговорност Агенције за банкарство Републике Српске у стварању и одржавању здравог и стабилног банкарског система. Трећа велика промјена односи се на процес привремене управе и ликвидације банака који у досадашњем Закону о банкама није био јасно дефинисан. Банке су дужне ускладити своје пословање са овим Законом у року од 6 мјесеци. У истом року Агенција је дужна донијети прописе и опште акте по овом Закону, који се односе на пословање банака.

Осим Закона о банкама, донесен је и Закон о измјенама и допунама Закона о платном промету (15.07.1999.) Тиме је створена законска могућност да послове платног промета обављају банке које буду испуниле услове које ће прописати Агенција. Овим је и контретно започела реформа платног промета Републике Српске, а која се наставља у првом реду раздвајањем функције Службе платног промета од Развојне банке.

Процес реформе банкарског система тече и у правцу приватизације банака, а започет је доношењем Стратегије реструктуисања банака у Републици Српској којом су утврђени принципи за приватизацију банака. На основу Стратегије, донесени су (23.07.1998.):

- Закон о приватизацији државног капитала у банкама
- Закон о почетном билансу стања у поступку приватизације државног капитала у банкама.

Тиме је и практично започет процес приватизације и реструктуирања банака у Републике Српској.

Сама Агенција је успоставила властиту организациону структуру и започела надзор над пословањем банака и то како на основу дневних, мјесечних и тромјесечних извјештаја који банке достављају Агенцији, тако и контролом свих банака у самим банкама. Поред низа подзаконских аката који су донесени у Агенцији предстоји још велики посао доношења прописа и општих аката по новом Закону о банкама. Осим доношења нових прописа ради веће ефикасности њихове примјене, Агенција ће извршити едукацију банака у овој области.

II ПОСЛОВАЊЕ БАНАКА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Половином 1999.године пословало је 17 банака и једна Поштанска штедионица. У задњем кварталу нисмо имали повећање броја банака, али је једна банка промијенила име и то:

- 17.06.1999.године Експорт-импорт банка а.д. Бијељина Рјешењем суда, а на основу сагласности Агенције промијенила је име у Нова банка а.д. Бијељина. Према томе, од почетка године број банака се повећао за само једну банку и то:

- Зептер-комерц банка а.д. Бања Лука.

Структура власништва банака које су пословале прије оснивања Агенције утврдиће се приликом израде почетног биланса банака у процесу приватизације државног капитала у банкама.

До сада је почетни биланс одобрен за 6 банака и то:

- Кристал банка а.д. Бања Лука
- Привредна банка а.д. Брчко
- Бањалучка банка а.д. Бања Лука
- Привредна банка Сарајево а.д. Српско Сарајево
- Привредна банка а.д. Градишка
- Поштанска штедионица а.д. Бања Лука

За 3 банке је Агенција донијела Рјешење о солвентности и то:

- Кристал банка а.д. Бања Лука
- Привредна банка а.д. Брчко
- Бањалучка банка а.д. Бања Лука

Поред издавања дозвола новим банкама у Агенцији још нису завршене активности око издавања сталних дозвола банкама које су послове прије оснивања Агенције, а којим је Агенција издала привремене дозволе. Приватизацијом банака са претежно државним капиталом биће ријешен статус дијела банака са привременом дозволом.

За сада једна банка нема ни привремену дозволу, те се према њој предузимају посебне мјере.

1.1. КАДРОВИ

Укупан број запослених радника у банкама износи 3.674, што је 112 радника више него на крају 1998. године.

Квалификациона структура радника

Ред. број	Квалификација	Стање 31.12.1998.	%	Стање 30.06.1999.	%	ИНДЕКС 99/98
1.	НС	272	7,64	253	6,89	93
2.	КВ	95	2,67	118	3,21	124
3.	ВКВ	33	0,93	37	1,01	112
4.	ССС	2.160	60,64	2.241	61,00	104
5.	ВС	402	11,29	405	11,02	101
6.	ВСС	588	16,51	608	16,55	103
7.	МР	12	0,34	12	0,33	100
	УКУПНО:	3.562	100,00	3.674	100,00	103

У односу на 31.12.1998. године број радника је повећан за 3% и то због преузимања нових филијала у Бањалучкој банци, као и отварања нових банака.

Бањалучка банка а.д. Бања Лука је преузела филијале Инвест банке а.д. Београд заједно са пословним простором и запосленим радницима. Стога је број запослених радника у Бањалучкој банци повећан за 39 преузетих радника.

Број запослених радника значајно је повећан и у Развојној банци (27), која у структури укупног броја запослених има 81 радника на одређено вријеме.

Развојна банка иначе има највећи број запослених (1.339) од којих већина ради на пословима платног промета.

Вишак запослених, а и неодговарајућу квалификациону структуру има и већина старих државних банака.

Више од половине укупног броја радника (2.241) има средњу стручну спрему, а само 17% радника има ВСС која се углавном захтијева због све веће сложености банкарских послова.

2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНАКА

Надзор над пословањем банака, као један од основних задатака Агенције, спроводи се контролом у самој банци, али исто тако и контролом извјештаја које банке достављају Агенцији и то:

1. Биланс стања банака (мјесечно)
2. Рекласификовани биланс стања и успјеха банака (tromјесечно)
3. Извјештај о класификацији билансне и ванбилансне активе банака (tromјесечно)
4. Извјештај о адекватности капитала и другим елементима прописаним чл. 26. и 27. Закона о банкама (tromјесечно).

Осим ових користе се и сви остали расположиви подаци као што су: извјештај о дневној ликвидности банака, ревизорски извјештаји, као и извјештаји других институција.

2.1. БИЛАНС СТАЊА

Укупна актива банака са 30.06.1999.године износила је 3 милијарде КМ, од чега је 2,7 милијарди билансна и 300 милиона ванбилансна актива.

Структуру активе и пасиве банака можемо сагледати из следећег прегледа:

Рекласификовани биланс стања банака

(у 000 КМ)

БИЛАНСА	ЕЛЕМЕНТИ		31.12.1998.		30.06.1999.		ИНДЕКС 99/ 98
	И	АКТИВА	Износ	Учешће	Износ	Учешће	
A-1	Новчана средства		137.290	5	115.340	4	84
A-2	Средства код НБЈ		1.530.873	59	1.552.364	58	101
A-3	Крато.кред.,досп.пот.и пренета дос.дуг.пот.		134.390	5	154.775	6	115
A-4	Крат.хар. и крат.пот.		19.454	1	9.200	0	47
A-5	Остала актива		27.104	1	39.843	1	147
A-6	Дугорочни кредити		616.246	24	668.153	25	108
A-7	Дуг.хар.и ост.дуг.пот.		1.500	0	1.564	0	104
A-8	Трајни улози		2.428	0	2.495	0	103
A-9	Стална средства		96.497	4	105.061	4	109
A-10	Ванпословна средства		24.730	1	26.269	1	106
УКУПНО: (A-1 до A-10)			2.590.511	100	2.675.064	100	103
A-11	Ванбилансна актива		172.945		307.667		178
СВЕУКУПНО: (бил. и ванбил.)			2.763.455		2.982.731		108
II ПАСИВА							
P-1	Депозити по виђењу		793.570	31	799.585	30	101
P-2	Обавезе према НБ		2.588	0	2.088	0	81
P-3	Краткорочни депозити		10.186	0	9.859	0	97
P-4	Об.по кра.кр.и пре.дуг.об.		17.595	1	13.076	0	74
P-5	Обав.по крат.хар.од вре.		10.030	0	8.900	0	89
P-6	Остала пасива		69.425	3	87.446	3	126
P-7	Дугорочни депозити		864.243	33	870.680	33	101
P-8	Обавезе по дугор. кред.		564.494	22	604.695	23	107
P-9	Обав.по дуг. хартијама		0	0	0	0	0
P-10	Капит. и дуг. резервац.		236.734	9	251.970	9	106
P-11	Извори ванпос.сред.		21.646	1	26.765	1	124
УКУПНО: (P-1до P-11)			2.590.511	100	2.675.064	100	103
P-12	Ванбилансна пасива		172.945		307.667		178
СВЕУКУПНО: (бил. и ванбил.)			2.763.455		2.982.731		108

Укупна билансна актива већа је за 85 милиона КМ у односу на крај године, али је структура активе готово идентична.

У структури активе констатујемо повећање учешћа краткорочних и дугорочних кредита за по 1 проценат, што наговјештава позитиван тренд у развијању кредитне активности као основне активности банкарства.

У односу на први квартал ове године укупна актива је повећана за 37 милиона КМ, што се не може сматрати задовољавајућим, као ни повећање билансне активе од 3% у односу на 31.12.1998.године.

Структура биланса банака и даље је једнако проблематична, с обзиром да су најзначајније ставке у билансу и даље депонована стара девизна штедња (58%) и дугорочни девизни кредити (22%), што заједно чини 80% укупне активе као неактивне. Највећи дио ове активе ће бити преузет од стране државе као пасивне и неутралне ставке, усвајањем програма приватизације за претежно државне банке. Тиме ће биланси бити сведени на реалну вриједности и неупоредиво већи квалитет.

Укупна ванбилансна актива износи 307 милиона КМ и повећана је за 78% у односу на почетак године. Највећа ставка (86,2 мил. КМ), односи се на банку у којој је управо у току процес одузимања дозволе.

Структура пасиве је иста као и крајем године, а нема промјена ни у односу на три мјесеца ове године.

Значајан раст депозита не постоји, а учешће капитала и дугорочних резерви у пасиви износи 9% (као и у ранијем периоду), док је законски минимум 20%.

И у овом погледу ће доћи до квалитетног побољшања након приватизације државног капитала у банкама, јер ће се предузимањем старе девизне штедње и ино-дугова смањити пасива, а побољшати њен квалитет.

Све до повратка штедње у банке, што би довело до значајнијег раста квалитетних депозита у банкама, не можемо имати стабилно банкарство као подршку укупног привредног раста Републике Српске.

Стање депозита банака
(у унутрашњем платном промету)
за период јануар-јуни 1999.године

Р/б	МЈЕСЕЦ	ДИН	КМ	УКУПНО (КМ)
1.	Јануар	428.680.248	17.970.029	89.416.737
2.	Фебруар	428.825.064	24.066.512	74.516.518
3.	Март	402.293.550	44.320.580	91.649.233
4.	Април	358.171.440	44.002.865	79.931.344
5.	Мај	372.254.277	53.885.935	89.338.723
6.	Јуни	333.667.893	65.223.177	97.001.071

Крајем 1998.године стање депозита било је 70.048.748 КМ (укупно), од чега су динарски депозити били 364.739.051 дин (60,7 мил. КМ), а депозити у КМ 9.258.906.

Према томе, укупни депозити (у унутрашњем платном промету) за 6 мјесеци ове године повећани су за 38% у односу на почетак године. При томе су динарски депозити са 60,7 мил. КМ смањени на 31,7 мил. КМ, а депозити у КМ су повећани са 9,2 мил. КМ на 65,2 мил. КМ. Ово је последица познатих догађаја везаних за платни промет у динарима, те ратних услова у Савезној Републици Југославији с једне стране, те ширења употребе КМ у унутрашњем платном промету.

2.1.1. Квалитет активе

Квалитет активе оцјењује се на основу Одлуке о класификацији билансне и ванбилансне активе. Оцјену врши сама банка тромјесечно и свој извјештај доставља Агенцији. Приликом контроле банака оцјену квалитета активе изврше и супервизори Агенције. Исто тако оцјену квалитета активе врше и ревизори банака, приликом ревизије завршног рачуна коју је банка обавезна да достави Агенцији.

Класификација билансне и ванбилансне активе банака
са стањем на дан 30.06.1999.

- у 000 КМ -

Ред. бр.	ВРСТА ПОТРАЖИВАЊА	Некласификовано	ОЗНАКА КЛАСИФИКАЦИЈЕ					УКУПНО
			А	Б	Ц	Д	Е	
1.	Кредити	90.384	342.577	197.060	88.437	30.132	91.107	839.697
2.	Кamate и накнаде	1.761	10.431	4.989	2.864	1.343	249	21.637
3.	Пласмани укупно (1+2)	92.145	353.008	202.049	91.301	31.475	91.356	861.334
4.	Ризична ванбилансна актива	42.890	96.780	9.232	1.540	7.386	14.908	172.736
5.	Укупна излож. кред.ризик (3+4)	135.035	449.788	211.280	92.841	38.861	106.264	1.034.069
6.	Остала ризична билансна актива	26.747	111.713	7.203	2.164	0	1.184	149.011
7.	Уку. ризич.бил. и бан.бил.акти.(5+6)	161.782	561.501	218.483	95.005	38.861	107.448	1.183.080
8.	Укупна актива која се некласифик.	1.799.651	0	0	0	0	0	1.799.651
9.	Укупна бил. и ванбил. акт. (7+8)	1.961.433	561.501	218.483	95.005	38.861	107.448	2.982.731
10.	Потре.рез.за потен.кред.губитке	0	0	0	47.501	29.145	107.448	184.094

Табела је рађена на основу извјештаја који достављају банке.

Треба напоменути да се приликом контроле банака врши класификација од стране супервизора Агенције и у већини случајева је строжија од исте коју је урадила сама банка.

Од укупне активе у износу од 2,983 милијарде КМ, највећи дио (1,799 милијарди) односи се на активу која се не класификује.

Највећи дио некласификоване активе односи се на стару девизну штедњу (58% укупне активе), која ће бити регулисана преузимањем обавеза од стране државе приликом приватизације банака.

Класификована актива износи 1,183 милијарде КМ и састоји се од ванбилансне активе у износу од 172,7 милиона КМ и билансне активе у износу од 1,01 милијарде КМ.

Ранија констатација да је квалитет активе у банкама незадовољавајући и даље остаје.

Све до приватизације банака, када ће из активе бити уклоњено, не само стара девизна штедња и стари девизни кредити, већ и остали неквалитетни пласмани (Ц, Д и Е), неће бити значајније промјене у структури и квалитету активе.

Према садашњем прегледу, потребне резерве за потенцијалне кредитне губитке износе 184 милиона КМ.

С обзиром да према садашњим важећим прописима банке нису биле обавезне да ове резерве формирају на терет прихода, а што би било у складу са међународним стандардима, финансијски резултат је нереално исказан.

2.1.2. Капитал

Укупан капитал у банкама са 30.06.1999.године износи 245,8 милиона КМ и већи је за 7% од капитала крајем године (230 милиона КМ). Према томе у структури капитала нема суштинских промјена.

Преглед трајног и нето капитала банака

- у 000 КМ -

Р/б	ЕЛЕМЕНТИ	31.12.1997.		31.12.1998.		30.06.1999.		Индекс 98/97	Индекс 99/98
		Износ	Уч.	Износ	Уч.	Износ	Уч.		
I	<u>Трајни капитал,у томе:</u>								
	1.Акционарс. главница	109.584	59	136.472	54	144.479	57	125	106
	2.Повећ. вриј.акција	405	0	0	0	0	0	0	0
	3. Резерве	39.587	21	30.541	12	33.240	13	77	109
	4. Посебне резерве	23.030	12	25.213	10	27.442	11	109	109
	5. Ревалор. резерве	46	0	2.041	1	8.267	3	4.460	405
	6. Паушално резервис.	12.043	6	33.970	14	33.608	13	282	99
	7. Добит	1.048	1	6.564	3	4.321	2	626	66
	УКУПНО:	185.742	100	234.801	93	251.357	100	126	107
II	<u>Одбитне ставке:</u>								
	1.Уписани,а неупл.кап.	2.111	30	497	11	183	3	24	37
	2. Трајни улози	708	10	2.428	54	2.492	45	343	103
	3. Сопствена учешћа	0	0	0	0	0	0	0	0
	4. Губитак	4.156	60	1.555	35	2.854	52	37	184
	УКУПНО:	6.976	100	4.480	100	5.529	100	64	123
III	Капитал (I-II)	178.767		230.321		245.828		129	107
IV	Потребне резервације за потенцијалне губит.	193.924		172.409		184.084		89	107
V	Нето капитал (III-IV)	-15.157		57.912		61.744		-382	107
ПРЕГЛЕД РИЗИЧНЕ АКТИВЕ БАНАКА									
VI	<u>Укупна ризична актива</u>								
	1.Укуп.билан.риз.акт.	801.797	86	919.251	88	1.002.489	86	115	109
	2.Укуп.ванбил.риз.акт.	131.239	14	127.967	12	165.552	14	98	129
	УКУПНО:	933.036	100	1.047.218	100	1.168.041	100	112	112
VII	<u>Одбитне ставке:</u>								
	1. Трајни улози	708	0	2.428	0	2.495	1	343	103
	2. Потребне резерве за потенцијалне губитке	193.924	100	172.155	100	184.083	99	89	107
	УКУПНО:	194.632	100	174.583	100	186.578	100	90	107
VIII	Нето ризична актива (VI-VII)	738.404		872.635		981.463		118	112

Повећање је забиљежено код акционарског капитала јер имамо једну банку више, те код резерви и посебних резерви (9%). Укупна добит коју су банке исказале износи 4,3 милиона КМ и знатно је мања од добити исказане за три мјесеца ове године (19,6 мил. КМ).

Укупан губитак у банкама износи 2,8 мил. КМ и већи је од губитка исказаног за 3 мјесеца (2,1 мил. КМ), али и од губитка за прошлу годину (1,5 мил. КМ).

С обзиром да смо у извјештају о пословању банака за 3 мјесеца констатовали да су финансијски резултати само наизглед добри јер су нереални, овакав тренд не изненађује.

Нето капитал од 61,7 мил. КМ је мањи него за прва три мјесеца ове године (66,6 мил. КМ), јер је повећан износ потребних резерви за потенцијалне кредитне губитке.

Банка је обавезна да обезбиједи да учешће капитала у укупној пасиви не буде мање од 20%

Овај услов испуњава 8 банака, а просјечан показатељ износи 9%.

И овај проблем ће великим дијелом бити ријешен чишћењем биланса у поступку приватизације банака, а такође и новим Законом о банкама, у којем је предвиђен већи цензус за оснивање банака (5 милиона КМ, а до сада је био 1,5 милион \$).

Веома значајан елемент за сагледавање капитала јесте стопа адекватности капитала која по садашњим прописима мора да износи најмање 8%.

Просјечна стопа адекватности капитала као однос нето капитала и укупне ризиком пондерисане активе у овом периоду износи 25%. Да би смо добили што реалнију слику адекватности капитала укупног банкарства при рачунању просјечног показатеља нису узете двије банке са негативним нето капиталом. Негативан нето капитал је произашао услед већег износа потребне резерве за потенцијалне кредитне губитке од самог капитала. Стопу адекватности капитала од 8% не испуњавају 4 банке. Код осталих банака показатељ је различит и креће се у распону од 18% до 114%. Овако високи показатељи адекватности капитала јављају се код нових банака због мале кредитне активности, а тиме и ниске активе.

Анализа је рађена на основу адекватности капитала коју утврђује сама банка, док се коначна оцјена адекватности капитала сваке банке најбоље може утврдити контролом супервизора у самој банци.

Релативни показатељи пословања банака
са стањем на дан 30.06.1999.године

РЕЛАТИВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА	БАНКЕ КОЈЕ УСЛОВЕ ПОСЛОВАЊА			
	Задовољиле		Нису задовољиле	
	Број	%	Број	%
1. Адекватност капитала (мин. 8)	14	77,78	4	22,22
2. Учешће капитала у пасиви (мин. 20%)	8	44,44	10	55,56
3. Учешће средстава становништва у пасиви (макс. 50%)	11	61,11	7	38,89
4. Однос краткорочних пласмана и извора (мин. 100%)	17	94,44	1	5,56
5. Однос девизне пасиве и активе (95%-105%)	11	61,11	7	38,89
6. Коефицијент великих кредита (макс. 80%)	13	72,22	5	27,78
7. Коефицијент трајних улагања у предузећа (макс 15%)	18	100,00	0	0,00
8. Коефицијент трајних улагања у банке (макс. 51%)	18	100,00	0	0,00
9. Коефицијент улагања у основна средства (макс. 20%)	8	44,44	10	55,56

Према овом прегледу можемо констатовати да само два прописана услова испуњавају све банке.

Стање усклађености пословања сваке банке појединачно са прописаним условима показује следеће:

- све услове испуњава 1 банка
- један услов не испуњава 6 банака
- два услова не испуњава 1 банка
- три услова не испуњава 6 банака
- четири услова не испуњавају 2 банке
- пет услова не испуњавају 2 банке.

Напомињемо да све или скоро све услове испуњавају тек основане банке које још немају праве банкарске активности и наслијеђене проблеме из прошлости.

2.2. БИЛАНС ПРИХОДА И РАСХОДА

Укупан приход банака за шест мјесеци ове године остварен је у износу од 85 милиона КМ.

Билан успјеха банака

(у 000 КМ)

О П И С	Стање 31.12.1998.		Стање 30.06.1999.		ИНДЕКС 99/98
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	
I ПРИХОДИ					
1. Пословни приходи	50.409	24	29.901	35	59
- накнаде ПР-2	44.563	21	26.445	31	59
- остало ПР-2 (1)	5.846	3	3.456	4	59
2. Приходи од финансирања	129.174	60	40.065	47	31
- приходи од камата ПР-1 (1)	80.401	38	26.852	32	33
- приходи од курс.разлика	42.365	20	12.045	14	28
- остали прих.од финан. ПР-2 (3)	6.395	3	1.168	1	18
- приходи од ревалоризац. ПР-3	13	0	0	0	0
3. Ванредни приходи ПР-2 (4)	34.215	16	15.073	18	44
4. Капитални добици ПР-2 (5)	23	0	0	0	0
УКУПНИ ПРИХОДИ	213.821	100	85.039	100	40
II РАСХОДИ					
1. Мат.трош. и бруто зараде РА-2 (1)	33.318	17	19.624	24	59
2. Нематеријални трошкови	43.858	22	30.709	38	70
- накнаде за банк. услуге РА-1 (2)	5.774	3	2.981	4	52
- нематериј. трошкови РА-2 (2)	31.032	15	23.800	30	77
- порези и допр. који не зависе од.ре.пос. РА-5	7.052	4	3.933	5	56
3. Расходи финансирања	96.800	48	24.523	31	25
- камате РА-1 (1)	44.478	22	8.354	10	19
- нега. курсне разлике РА-2 (3)	0	0	1.394	2	0
- отп. и исп. ври.ненап.пот. РА-3	28.261	14	8.036	10	28
- остали рас.од финан.РА-2 (4)	714	0	352	0	49
- расходи ревалоризације РА-4	23.348	12	6.387	8	0
4. Ванредни расходи РА-2 (5)	27.453	14	5.196	6	19
5. Капитални губици РА-2 (6)	5	0	46	0	0
УКУПНИ РАСХОДИ	201.433	100	80.098	100	40
III ИЗДВ. ПРИХОДА У ПОС. РЕЗЕРВУ	7.312		1.500		21

Приходи од камата, као основне дјелатности банке, чине 32% укупних прихода, што је мање него крајем претходне године (38%). Та чињеница указује не само да се банке у недовољној мјери баве кредитирањем као примарном активности, већ и да је тренд негативан, односно да се та активност још смањује.

Стога се повећавају приходи од накнада, тако да њихово учешће у укупном приходу сада износи 31%, и значајно је повећано у односу на претходну годину (21%).

Учешће прихода од курсних разлика у укупним приходима је смањено са 20% на 14%, углавном због смањеног учешћа количине динара у платном промету.

Укупни трошкови за овај период износе 80 мил. КМ. У структури трошкова највећи раст имају нематеријални трошкови (са 15% на 30%). Највећи дио овог износа односи се на укалкулисана дугорочна резервисања нематеријалних улагања, те остала лична примања (регрес, зимница и сл.).

И материјални трошкови и бруто зараде биљеже велики раст у структури трошкова (са 17% на 24%), што значи да се побољшавају материјални услови рада у банкама. Смањено учешће у укупним расходима имају камате (са 22% на 10%), што поново потврђује чињеницу да се банке не баве основном дјелатношћу, тј. узимањем депозита и давањем кредита.

Укупни приходи су за 8,8 мил. КМ већи од расхода, што чини нето приход након опорезивања.

Укупно остварена добит износи 2,9 мил. КМ, али је забрињавајућа чињеница да су двије банке оствариле губитак у износу од 1,16 милиона КМ и то:

- Поштанска штедионица Бања Лука у износу од 0,80 милиона КМ,
- Приједорска банка приједор у износу од 0,36 милиона КМ.

Преглед остварених просјечних показатеља

Р/Б	О п и с	31.12.1998.	31.03.1999.	30.06.1999.
		%	%	%
1.*	УКУПАН ПРИХОД/ УКУПНА АКТИВА	8,25	5,47	5,51
2.	НЕТО ПРИХОД/ УКУПНА АКТИВА	1,65	2,21	1,14
3.	НЕТО ПРИХОД/ УКУПНИ КАПИТАЛ	18,57	23,99	12,42
4.	НЕТО ПРИХОД/ АКЦИОНАРСКИ КАПИТАЛ	31,34	42,81	21,12
5.	ПРИХОД ОД КАМАТА/ УКУПНА АКТИВА	3,10	2,05	2,01
6.	ПРИХОД ОД НАКНАДА/ УКУПНА АКТИВА	1,72	1,73	1,98
7.	МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ И БРУТО ЗАРАДА/ УКУПНА АКТИВА	1,29	1,13	1,47

Већ на први поглед на остварене просјечне релативне показатеље можемо примијетити одређене нелогичности.

Велике промјене релативних показатеља у малом периоду (3 мјесеца), указују на неадекватност финансијског извјештавања и нереалност финансијског резултата.

Ако погледамо поврат на активу као основни показатељ профитабилности пословања, видимо да је на крају године био 1,65%, за прва 3 мјесеца ове године 2,21%, а за 6 мјесеци ове године 1,14%, што значи да је за последња 3 мјесеца дупло смањен.

Према свјетским стандардима од 1%, наше банке би и даље биле профитабилне кад би релативни показатељ имао позитиван тренд раста и да су банке издвојиле резерве за потенцијалне кредитне губитка на терет прихода, а што би било у складу са међународним стандардима.

Релативни однос нето каматна добит/укупна актива, такође има тренд погоршања. Крајем године је био 3,1%, за три мјесеца ове године 2,05%, а за шест мјесеци ове године 2,01%. Чињеница да је свјетски стандард 4-5% показује ранију констатацију да банке велики дио прихода стичу на основу накнада и провизија, а не на основу кредита као примарне активности.

* Због ујоредивости података са сјањем крајем године, елементи биланса усјеха са 30.06.1999. године приказани су на годишњем нивоу

Постотак поврата на акционарски капитал исто тако има негативан тренд. Крајем године је био 31,34%, затим 42,81% за 3 мјесеца ове године, да би за 6 мјесеци био смањен на 21,12%. Иако је и даље изнад међународног стандарда (12-15%), резултат је не само нереалног финансијског резултата, већ и недовољне капитализираности наших банака.

III ЗАКЉУЧАК

Почетак реформе и њени проблеми у прилагоджавању тржишном пословању су основне карактеристике банкарског система Републике Српске.

Узроци су многобројни. Многи су наслијеђени из прошлости (стара девизна штедња, девизни дугови, вишак радника и сл.), а неки су и сада актуелни (послијерајна економија, транзиција, неусклађеност са међународним стандардима, актуелна ситуација у Савезној Републици Југославији и сл.).

Основне карактеристике банкарског система су следеће:

- већински капитал у банкама је државни;*
- нове приватне банке веома брзо изграђују организацију и значајнији обим послова;*
- висок ниво неактивне aktive због незавршеног процеса приватизације;*
- укупан број запослених радника од 3.674 је превелики за ово тржиште, а ни квалификациона структура није одговарајућа;*
- само једна банка има 1.339 радника, од чега већина ради на пословима платног промета;*
- највећи акционари државних банака су велика државна предузећа која су истовремено и највећи дужници;*
- још није успостављено повјерење у банкарском систему, као главни услов за поврат штедње у значајнијем обиму;*

С обзиром да је штедња грађана најквалитетнији дио масе и услов за развој здравог банкарског система, враћање повјерења у банке рјешавањем старе девизне штедње у посредству приватизације банака, зајим стварање регуларне усклађене са међународним стандардима, осигурање дејозитива итд. биће кључни задаци у будућности.

Приватизација државног капитала у банкама треба не само да прекине нездраву везу између дужника и акционара банке, већ и да разријеша велики проблем неактивне aktive (стара девизна штедња и ино-дугови), без чега нема равоја тих банака.

Усвајање новог Закона о банкама ствара услове за наставак реформе и усклађивање наше регуларне са међународним стандардима. Агенција је дужна ове пројекте донијети у року од 6 мјесеци од усвајања Закона о банкама.

Усвајањем Закона о измјенама и допунaма Закона о електронском трговини, стиоврена је законска могућност да послове електронног трговина обављају банке које испуњавају услове прописане од Агенције, и тиме зајочетиа реформа у још једном правцу значајном за банкарски систем. И у овом подручју Агенцију очекују значајни задаци и ци:

- утврђивање критерија за давање дозвола банкама за обављање електронног трговина;
- оцјена испуњавања услова за обављање електронног трговина и давање дозвола банкама за обављање испог; ие
- праћење испуњавања услова за обављање електронног трговина кроз сурвизију банака.

Важно је напоменути и да ће због насавка реформе бити неиходно доношење Закона о измирењу обавеза по основу старе девизне штедне грађана, као и Закона о осигурању депозитиа у банкама као важне полуге за враћање повјерења у банкарски систем Републике Српске.

П Р И Л О З И

Прилог бр. 1.	Основни подаци о банкама у Српској
Прилог бр. 2	Рекласификовани биланс успјеха банака
Прилог бр. 3	Преглед остварених просјечних показатеља
Прилог бр. 4	Подаци о запосленим у банкама Српске

СПИСАК БАНАКА
30.06.1999.године

- у 000 КМ -

Р/Б	Б А Н К А	СЈЕДИШТЕ	АДРЕСА	БРОЈ ТЕЛЕФОНА	БРОЈ ТЕЛЕФАКСА	30.06.1999.		БРОЈ ЗАПОС- ЛЕНИХ
						АКТИВА	КАПИТАЛ	
1.	Бањалучка банка ад Б.Лука	Бања Лука	М.Бурсаћ 7	078/212-140	212-830	601.613	56.483	659
2.	Агропром банка ад Б.Лука	Бања Лука	Књаза Милоша 19	078/33-611	44-181	46.870	7.899	71
3.	Кристал банка ад Б.Лука	Бања Лука	И.Ф.Јукића 9	078/212-930	212-878	524.641	32.050	353
4.	Привредна банка ад Градишка	Градишка	Видовданска бб	078/813-333	813-205	73.578	8.554	95
5.	Привредна банка ад Добој	Добој	Светог Саве 1	074/41-544	41-662	568.938	35.460	170
6.	Приједорска банка ад Приједор	Приједор	Вожда Карађорђа 9	079/212-311	211-840	322.651	13.332	221
7.	Семберска банка ад Бијељина	Бијељина	Карађорђева 3	076/471-588	472-247	75.222	6.674	136
8.	Привредна банка ад С.Сарајево	Пале	Доброслава Јевтића 14	071/786-809	786-805	409.002	19.005	446
9.	Нова банка ад Бијељина	Бијељина	Светог Саве бб	076/471-094	401-410	9.801	316	19
10.	West банка ад Лакташи	Лакташи	Карађорђева бб	078/832-174	832-042	3.748	2.806	4
11.	Привредна банка ад Брчко	Брчко	М.Агановића 2	076/204-222	204-055	89.022	1.244	38
12.	Екватор банка ад Бања Лука	Бања Лука	М.Бурсаћ 2	078/217-920	211-757	18.316	4.557	19
13.	Развојна банка ад Бања Лука	Бања Лука	Бана Милосављевића 4	078/212-012	217-575	116.999	37.865	1.339
14.	Голд банка ад Бања Лука	Бања Лука	Краља Алфонса XIII/22	078/42-114	37-100	91.127	4.730	7
15.	Поштанска штедионица ад Б.Лука	Бања Лука	Карађорђевића 61	078/211-433	211-555	11.060	4.668	54
16.	Бобар банка а.д. Бијељина	Бијељина	Филипа Вишњића 211	076/472-490	472-898	4.131	3.268	8
17.	ВБ банка а.д. Бања Лука	Бања Лука	К.Петра Карађ. бр. 103	078/212-678	212-078	10.706	3.581	22
18.	Цептер-комерц банка а.д. Б.Лука	Бања Лука	Браће Мажар 68	078/215-757	215-771	5.306	3.336	13
	У К У П Н О :					2.982.731	245.828	3.674

РЕКЛАСИФИКОВАНИ БИЛАНС УСПЈЕХА БАНАКА

- 000 КМ-

Позиција	ЕЛЕМЕНТИ БИЛАНСА	31.12.1998.	30.06.1999.	ИНДЕКС (4/3)
		Износ	Износ	
1	2	3	4	5
ПР-1	Приходи по осн. кам. и накнада	124.964	53.296	43
РА-1	Расходи по осн.кам и накнада	50.251	11.332	23
	Нето приход од кам и накнада	74.713	41.965	56
ПР-2	Остали приходи	88.843	31.737	36
	УКУПНИ ПРИХОДИ	163.556	73.702	45
РА-2	Остали расходи	92.521	50.408	54
РА-3	Отпис и исп.ври.ненапл.пот.	28.261	8.033	28
	НЕТО ПРИХОД	42.774	15.261	36
ПР-3	Приходи ревалоризације	13	0	0
РА-4	Расходи ревалоризације	23.348	6.387	27
	Разлика прихода и расхода прије законских обавеза	19.440	8.874	46
РА-5	Законске обавезе	7.052	3.934	56
	Разлика прихода и расхода послије законских обавеза	12.388	4.940	40
	Промјена вриј. зал.у обрач.пер.	0	0	0
	Издавање прих.и рас. у пос.рез.	7.312	1.500	21
	Остварена добит	5.076	3.440	68
	Порези и допр. из добити	540	522	97
	Добит за распоређивање	5.162	2.918	57
	Губитак	626	1.164	186

ПРЕГЛЕД ОСТВАРЕНИХ ПРОСЈЕЧНИХ ПОКАЗАТЕЉА
НА НИВОУ БАНКАРСТВА

РЕЛАТИВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА	31.12.1998.	31.03.1999.
	%	%
1. Адекватност капитала (мин. 8)	26	25
2. Учешће капитала у пасиви (мин. 20%)	8	9
3. Учешће средстава становништва у пасиви (макс. 50%)	57	56
4. Однос краткорочних пласмана и извора (мин. 100%)	205	203
5. Однос девизне пасиве и активе (95%-105%)	95	95
6. Коефицијент великих кредита (макс. 80%)	167	158
7. Коефицијент трајних улагања у предузећа (макс 15%)	1	1
8. Коефицијент трајних улагања у банке (макс. 51%)	0,11	0,10
9. Коефицијент улагања у основна средства (макс. 20%)	42	43

УКУПАН БРОЈ И КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА
ЗАПОСЛЕНИХ У БАНКАМА
СТАЊЕ НА ДАН 30.06.1999.године

Ред. бр.	БАНКЕ	КВАЛИФИКАЦИЈА ЗАПОСЛЕНИХ							УКУПНО	%
		НС	КВ	ВКВ	ССС	ВШС	ВСС	МР		
1.	Бањалучка банка Б.Лука	30	31	5	413	84	95	1	659	17,94
2.	Кристал банка Б. Лука	29	5	4	225	23	67	0	353	9,61
3.	Агропром банка Б.Лука	3	2	1	34	9	21	1	71	1,93
4.	Семберска банка Бијељ.	13	8	1	85	9	20	0	136	3,70
5.	Привредна бан. Градишка	6	1	0	60	6	22	0	95	2,59
6.	П.Б. АД Сарајево	24	4	2	304	45	67	0	446	12,14
7.	Развојна банка Б.Лука	120	43	19	754	173	226	4	1339	36,45
8.	Прив. бан. Добој	17	2	1	108	16	25	1	170	4,63
9.	Приједорска б. Приједор	8	10	4	161	18	20	0	221	6,02
10.	Прив. бан. Брчко	0	8	0	16	4	10	0	38	1,03
11.	Експорт бан. Бијељина	1	0	0	6	7	4	1	19	0,52
12.	Вест банка Лакташн	0	0	0	2	1	1	0	4	0,11
13.	Екватор банка Б.Лука	0	0	0	14	0	4	1	19	0,52
14.	Голд банка Бањалука	0	0	0	3	0	4	0	7	0,19
15.	Поштанска штед. Б. Лука	1	4	0	31	7	8	3	54	1,47
16.	Бобар банка Бијељина	0	0	0	4	0	4	0	8	0,22
17.	ВБ банка Бањалука	1	0	0	11	2	8	0	22	0,60
18.	Цептер-ком. бан. Б. Лука	0	0	0	10	1	2	0	13	0,35
	УКУПНО;	253	118	37	2241	405	608	12	3674	100,00
	%	6,89	3,21	1,01	61,00	11,02	16,55	0,33	100,00	